

Novi propisi o zaštiti konkurencije

Izuzeća kod ugovora o prodaji i distribuciji

Proverite: tržišno učešće, ekskluzivnost, minimalne cene i zabrane konkurisanja

Od 1. novembra 2009. g. stupili su na snagu novi propisi o zaštiti konkurencije. Komisija za zaštitu konkurencije je dobila veća ovlašćenja da istražuje i kažnjava radnje kojima se bitno narušava konkurencija. Novčana kazna može da dosegne nivo od 10% godišnjeg prihoda preduzeća, uključujući i prihod povezanih lica! Na drugoj strani, tržišni učesnici su dobili veću izvesnost u pogledu primene ovih propisa. Vlada je donela, ili će ubrzo doneti, neophodne uredbe kojima se bliže uređuju pitanja vezana za određivanje relevantnog tržišta i grupna oslobađanja od kažnjavanja za

zaključivanje restriktivnih ugovora.

Šta je potrebno proveriti:

Da li imate vertikalne ugovore?

Vertikalni ugovori su ugovori zaključeni između proizvođača na različitim nivoima proizvodnje, proizvođača i distributera, distributera i maloprodaje ili neke od ovih kombinacija.

Da li u ovim ugovorima postoje moguća ograničenja konkurencije vezana za ekskluzivna prava prodaje?

Ograničenja postoje:

- ✚ ako se ograničava teritorija na kojoj ovlašćeni distributer može da prodaje robu ili se određuju grupe kupaca s kojima on može da posluje,
- ✚ ako se kod selektivne distribucije ograničava mogućnost prodaje krajnjim kupcima bez obzira na kojoj se teritoriji nalaze,
- ✚ ako se zabranjuje međusobna kupovina ili prodaja između ovlašćenih distributera u

Vertikalni ugovori:

**Ekskluzivna kupovina
Ekskluzivna prodaja
Ekskluzivna distribucija
Selektivna distribucija
Franšize
Ekskluzivna dodela kupaca
Trgovinsko zastupanje
Prenošenja prava intelektualne svojine**

- sistemu selektivne distribucije,
- ✚ ako se ograničava proizvođač delova radi dalje ugradnje da takve delove prodaje kao rezervne delove krajnjim kupcima ili serviserima.

Da li u ugovorima postoje ograničenja u pogledu formiranja preprodajnih cena?

Ograničenja koja se ugovorima nameću kupcu u pogledu njegove slobode da samostalno određuje preprodajne cene su u načelu zabranjena. Ograničenja ne moraju biti određena samo u pogledu visine cene, nego se pod njima podrazumeva i svako posredno određivanje cena preko marži, rabata, popusta, obračunskih šema ili kasa skonta.

Proverite kako ste odredili cene.

Ako imate učešće na relevantnom tržištu manje od 25%, restriktivne ugovorne klauzule u načelu ne treba da Vas brinu...

Da li ste uneli u vaš cenovnik maksimalne ili minimalne cene ako je roba namenjena daljoj prodaji; da li su ove cene preporučene ili obavezujuće; da li koristite sankcije za njihovo kršenje ili nudite pogodnosti za uredno pridržavanje? Neke od ovih odredbi su zabranje, dok druge nisu zabranjene.

Koja dokumenta treba da proverite?

Osnovni dokument o tržišnim transakcijama jeste ugovor o kupoprodaji. Nije, međutim, dovoljno da je on u skladu s pravilima o slobodnoj konkurenciji. To moraju da budu i aneksi ugovora u kojima se definiše prodajna politika, cenovnici i fakture, kao i elektronska pošta. Posebno obratite pažnju na elektronsku poštu. Ona može da bude ključ za odgovor da li postoji usaglašena praksa – što, takođe, može biti

zabranjena kao i izričiti sporazumi ili ugovori.

Kako se određuje relevantno tržište?

Sve robe koje su međusobno zamenjive, iz domaće proizvodnje ili uvoza, koje služe za podmirivanje iste potrebe obrazuju jedno relevantno tržište.

Ako ste ovlašćeni distributer, verovatno je da vaše robe formiraju više posebnih relevantnih tržišta.

Učešće na svakom relevantnom tržištu se posebno određuje i tu postoje dosta precizna uputstva šta se sve uzima u obzir.

Šta se dešava ako je učešće na relevantnom tržištu veće od 30%?

Potrebno je najpre proveriti da li su restriktivne ugovorne klauzule takve prirode da mogu da se izuzmu na osnovu pravila o „grupnim izuzećima“. Ako ste sigurni da je to tako, ne treba ništa da radite.

Ako ne mogu da se na ovaj način izuzmu restriktivne klauzule, potrebno je podneti zahtev Komisiji za zaštitu konkurencije za dobijanje saglasnosti za njihovo izuzeće.

U ovom zahtevu morate da opravdate postojanje zakonskih uslova na

osnovu kojih Komisija može, na određeno vreme, da vam odobri navedene ugovorne restrikcije.

Da li je dozvoljeno da se preuzme obaveza o isključenju konkurencije?

Jeste, pod određenim uslovima. Zabrana konkurisanja postoji:

- ✚ ako se obavezujete da nećete proizvoditi, kupovati, prodavati ili preprodavati robu na relevantnom tržištu ili
- ✚ se obavezujete da kupite robe u iznosu većem od 80% svojih potreba od određenog prodavca.

Šta možemo da uradimo za Vas?

Nudimo Vam rigoroznu ekonomsku analizu i poznavanje evropske i domaće prakse kao dva ključa za Vaše probleme.

www.bellox.org
office@bellox.org